

عنوان مقاله:

مستندسازی فرآیندهای تولید گندم (*Triticum aestivum* L.) در سیستم‌های آبی و دیم در استان گلستان

محل انتشار:

فصلنامه بوم‌شناسی کشاورزی، دوره 10، شماره 4 (سال: 1397)

تعداد صفحات اصل مقاله: 26

نویسندگان:

مریم طهماسبی - دانشگاه زابل

محمود رمرودی - دانشگاه زابل

افشین سلطانی - دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان

احمد قنبری - دانشگاه زابل

برات علی فاخری - دانشگاه زابل

خلاصه مقاله:

مستندسازی از قدم‌های اولیه و اساسی در بهبود هر فرآیند تولیدی است که متأسفانه جایگاه درخوری در بخش کشاورزی کشور ندارد. مستندسازی فرآیند تولید یک محصول در کشاورزی شامل تهیه کلیه اطلاعات و فعالیت‌هایی است که سیر تولید آن محصول از مرحله آماده‌سازی بستر بذر تا برداشت را نشان می‌دهد. در این مطالعه به منظور بهره‌گیری از این ابزار در جهت بهبود فرآیندهای تولید گندم (*Triticum aestivum* L.) در دو سیستم آبی و دیم استان گلستان، کلیه فعالیت‌ها و مصرف نهاده‌ها که هر مدیر مزرعه در طی سه سال گذشته به طور معمول انجام داده یا مصرف کرده است، در 540 مزرعه با مدیریت‌های مختلف ثبت گردید. نتایج مستندسازی نشان داد که میانگین مساحت مزارع آبی بیشتر از دیم بود. اکثر مزارع آبی قبل از گندم زیر کشت دو محصول تابستانی (سویا *Glycine max* L.) و برنج (*Oryza sativa* L.) بودند، بیشتر مزارع دیم محصول تابستانی نداشتند و اکثر مزارع در سال قبل نیز زیر کشت گندم و جو (*Hordeum vulgare* L.) بودند. اکثر تولیدکنندگان گندم آبی و دیم از گاوآهن و دیسک به عنوان خاک‌ورزی اولیه استفاده کرده‌اند. همچنین بیشترین نوع ادوات کشت در تولید گندم در هر دو سیستم، خطی‌کار بود. رقم مروارید بیشترین رقم مورد استفاده در هر دو سیستم کشت گندم دیم و آبی بود. مقدار بذر مصرفی در سیستم دیم بیشتر و تاریخ کشت نیز از گستردگی زمانی بیشتری نسبت به کشت آبی برخوردار بود. 50 درصد از مزارع مورد بررسی در بخش آبی و دیم به ترتیب حداقل از 95 و 70 کیلوگرم نیتروژن خالص استفاده کردند. در هر دو سیستم بیشترین استفاده از علف‌کش مربوط به گرانستار و تاپیک، بیشترین استفاده از قارچ‌کش مربوط به تیلت و بیشترین استفاده از آفت‌کش دیازینون بود. ترجیح کشاورزان به استفاده از روش‌های سنتی آبیاری برای مزارع بود. دامنه زمانی برداشت گندم از اواسط اردیبهشت تا اواخر خرداد بود. میانگین عملکرد گندم آبی 3845 کیلوگرم در هکتار بود که از دیم با عملکرد 3145 کیلوگرم در هکتار بیشتر بود. نتایج این مطالعه با ارایه تصویری کلی از زیر فرآیندهای تولید گندم در سیستم‌های آبی و دیم و مشخص‌سازی دقیق مقدار و زمان ورود نهاده‌ها به فرآیند تولید امکان ارزیابی‌های جامع‌نگر تولید گندم در گلستان از دیدگاه‌های زیست محیطی، اقتصادی و جامعه‌شناختی را میسر می‌سازد.

کلمات کلیدی:

زیست محیطی، علف‌کش، عملکرد، مزارع، نهاده

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1172715>

